

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(červen 2020)

Prozatímní dohoda ohledně směrnice o hromadných žalobách v EU je schválena

Rada dne 30. června 2020 potvrdila schválení prozatímní dohody ohledně směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů. Jedná se o podstatný krok, směřující k posílení postavení spotřebitelů a vytvoření rovných podmínek pro hromadné odškodňování v celé EU. Po formálním přijetí Evropským parlamentem bude zaručena možnost podat hromadnou žalobu a žádat odškodnění napříč EU. Směrnice byla Komisí navržena v dubnu 2018 v rámci jejího balíčku týkajícího se „nové politiky pro spotřebitele“, jehož cílem je zajistit spravedlivá a transparentní pravidla pro spotřebitele v EU. Vyžaduje, aby členské státy zavedly systém zástupných žalob na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů proti porušování unijních právních předpisů a dále zmocňuje oprávněné subjekty, které byly určeny členskými státy, k tomu, aby se jménem skupiny spotřebitelů, která byla poškozena obchodníkem, jenž údajně porušil některý z unijních předpisů uvedených v příloze směrnice, domáhaly opatření na zdržení se jednání nebo opatření pro odškodnění, včetně náhrady nebo výměny. Výčet předpisů zahrnují oblasti, jako jsou například finanční služby, cestování a cestovní ruch, energetika, zdravotnictví, telekomunikace a ochrana údajů. Pokud jde o kritéria způsobilosti pro oprávněné subjekty, směrnice rozlišuje mezi oprávněnými subjekty, které jsou oprávněny podávat žaloby v členském státě, kde byly určeny (vnitrostátní zástupné žaloby), a oprávněnými subjekty, které jsou oprávněny podávat žaloby ve všech ostatních členských státech (přeshraniční zástupné žaloby). V případě vnitrostátních žalob bude muset oprávněný subjekt splňovat kritéria stanovená v právních předpisech jeho členského státu určení, zatímco u přeshraničních žalob bude muset splňovat harmonizovaná kritéria stanovená ve směrnici. Pokud jde o záruky proti zneužívání soudních sporů, směrnice stanoví jasná pravidla pro rozdělení soudních nákladů v rámci zástupné žaloby na odškodnění na základě zásady, podle níž nese náklady ten, kdo spor prohrál. S cílem předcházet střetu zájmů navíc směrnice oprávněným subjektům ukládá řadu požadavků na transparentnost, zejména pokud jde o jejich financování třetími osobami.

Adaptační lhůta pro tuto směrnici činí 24 měsíců od vstupu směrnice v platnost.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/statement_20_1227

Evropská komise zahajuje proces řešení otázky kolektivního vyjednávání o samostatně výdělečných osobách

Evropská komise dne 30. června 2020 zahájila proces, který má zajistit, že pravidla hospodářské soutěže nebudou stát v cestě vyjednávání těm, kteří je potřebují. Cílem iniciativy je, aby bylo možné zajistit zlepšení pracovních podmínek nejen pro zaměstnance, ale také právě pro osoby samostatně výdělečně činné, jež potřebují ochranu. Zúčastněné strany z veřejného a soukromého sektoru, včetně Úřadu pro hospodářskou soutěž a vládních orgánů z akademické obce jsou zvány k účasti na veřejné konzultaci týkající se Aktu o digitálních službách. Reakce z této debaty budou podkladem k dalšímu vývoji této iniciativy.

Evropský soudní dvůr dlouhou dobu zastává názor, že kolektivní vyjednávání s pracovníky nespadá pod působnost pravidel pro hospodářskou soutěž EU. Otázky však vyvstávají, pakliže se jedná o pokusy o rozšíření kolektivního vyjednávání mezi skupinami profesionálů, kteří nejsou formálně zaměstnanci, jako například osoby samostatně výdělečně činné. Podle unijních pravidel pro hospodářskou soutěž jsou tito odborníci považováni za „podniky“, přičemž dohody, které uzavírají (jako kolektivní vyjednávání) mohou být posuzovány dle evropských soutěžních pravidel. Definovat rozsah činnosti osob samostatně výdělečně činných, které se potřebují účastnit kolektivního vyjednávání je obtížné. Evropská komise proto nyní posuzuje, zda je nutné přijmout opatření na úrovni EU, přičemž úvodní posouzení dopadů Komise zveřejní na podzim tohoto roku.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1237

Komise rozšířila dočasný rámec, aby ještě více pomohla malým podnikům a podpořila soukromé investice

Dne 29. června 2020 přijala Evropská komise třetí pozměňovací návrh, kterým se rozšiřuje působnost dočasného rámce státní podpory na podporu ekonomiky v souvislosti s koronavirovou nákazou založený na čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Nová úprava nyní rozšiřuje dočasný rámec tak, aby podle něj mohly členské státy poskytovat veřejnou podporu všem mikropodnikům a malým podnikům (tj. podniky s méně než 50 zaměstnanci a ročním obratem nebo bilanční sumou do 10 milionů EUR), které se ocitly ve finančních obtížích, a to i včetně období před 31. prosincem 2019. Netýká se to ovšem podniků v insolvenčním řízení; těch, které obdržely podporu na záchranu, ale nesplatily ji; a podniků, na které se vztahuje plán na restrukturalizaci podle pravidel pro státní podporu. Komise také upravila podmínky pro rekapitalizační opatření podle dočasného rámce v případech, kdy k navýšení kapitálu společnosti přispívají spolu se státem i soukromí investoři. Takové změny mají být motivací ke kapitálovým investicím se soukromou účastí, které mají následně snížit potřebu státní podpory a riziko narušení hospodářské soutěže. Dále je pro držitele nových i stávajících akcií zrušen

zákaz vyplácení dividend, pokud podíl držitelů těchto stávajících akcií na podniku klesne celkově pod 10 %, díky čemuž mají být podniky více motivovány usilovat o získání potřebného kapitálu od státu, tak i na trhu. Jednou z dalších změn je možnost získávání kapitálu pro podniky se stávající účastí státu od svých akcionářů, podobně, jak je to u soukromých podniků. Komise rovněž uvedla, že podpora by neměla být podmíněna přemístěním výroby nebo jiné činnosti příjemce z jiné země v rámci EHP na území členského státu, který podporu poskytuje, což by mělo negativní vliv na vnitřní trh.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1221

Komise konzultuje zúčastněné strany ohledně sdělení o definici trhu

Komise dne 26. června 2020 vyhlásila veřejnou konzultaci ke sdělení o definici trhu použité v unijním právu hospodářské soutěže, jejíž výsledek má přispět k hodnocení vypracovanému Komisí o potřebě aktualizace tohoto sdělení. Zúčastněné strany mohou přispívat svými stanovisky a reagovat na veřejnou konzultaci, aby Komise mohla porozumět jakýmkoli obavám týkajícím se definic fungování trhu do 9. října 2020. Respondenti mohou předkládat tato stanoviska v kterémkoli z úředních jazyků EU. Smyslem této definice je určit skutečné konkurenty, kteří jsou schopni ovlivňovat obchodní rozhodnutí dotčených podniků, například při rozhodování o stanovení cen. Výsledky hodnocení plánuje Komise zveřejnit v roce 2021.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1187

Priority Komise: Spravedlnost a základní práva

Kolegium evropských komisařů uspořádalo dne 24. června strukturovanou debatu ohledně potřeby revidovat stávající právní rámec pro zajištění efektivního potlačování rasismu, přičemž konkrétní opatření budou zveřejněna letos na podzim. Komisaři projednali několik variant dalšího postupu, včetně vypracování možného akčního plánu, nebo rámce pro rovnost rasových a etnických menšin v Evropě. Komise dále předložila svou vůbec první strategii EU týkající se práv obětí s cílem zajistit, aby se všechny oběti trestných činů mohly plně spolehnout na svá práva bez ohledu na to, kde k trestnému činu v EU došlo. Cílem Komise je umožnit obětem oznamovat trestné činy, požadovat odškodnění a zotavit se z následků trestné činnosti.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ac_20_1189

Dva roky GDPR: Otázky a odpovědi

Evropská komise dne 24. června zveřejnila své hodnocení efektivity evropského nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) dva roky od jeho účinnosti. Dle Komise jsou dosavadní dopady pozitivní, přestože na definitivní hodnocení je ještě brzy, zároveň je už nyní možné identifikovat některé nedostatky, které bude třeba v budoucnu eliminovat. Občané EU si jsou vědomi svých práv, sami znají svá práva na přístup k osobní údajům, právo na nápravu, na výmaz a informace týkající se přenositelnosti údajů. Rovněž mají jako jednotlivci právo podat stížnost příslušnému Orgánu pro ochranu osobních údajů. Díky zavedení tohoto nařízení se dostalo samotným občanům větší kontroly nad tím, jak je s jejich osobními údaji zacházeno. Také nyní platí pro všechny podniky (včetně malých a středních) stejné povinnosti, co se týče uchovávání a sběru dat a díky jejich dodržování se mezi podniky a spotřebiteli vytváří vzájemná důvěra. Nařízení se stalo inspirací pro mnoho dalších států, které zvažují způsoby, jak zmodernizovat svá pravidla týkající se ochrany osobních údajů po vzoru Evropy. Dalším úspěchem nařízení o ochraně osobních údajů bylo jeho použití při pandemii, kdy bylo využito při vytváření aplikací pro „sledování koronaviru“. V budoucnu budou zásady GDPR užity na Evropský model pro Umělou inteligenci a při implementaci Datové strategie.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_1166

Komise téhož dne zveřejnila i sdělení o ochraně údajů v souvislosti s prevencí, vyšetřováním, odhalováním a stíháním trestných činů. Sdělení se týká deseti právních aktů o policejní a justiční spolupráci v trestních věcech a upravuje zpracování údajů příslušnými orgány za cílem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů a stanoví, jak Komise hodlá tyto akty, přijaté před vstupem směrnice 2016/680 o prosazování práva v platnost, uvést do souladu se stávajícími právními předpisy o ochraně údajů. Tento postup je nezbytný k zajištění jednotného přístupu a vysoké úrovně ochrany osobních údajů, jakož i právní jistoty.

Celý text je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/1_en_act_part1_v7.pdf

Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB) pravidelně vydává pokyny, které reflektují nově objevená témata a zabývají se klíčovými prvky nařízení, jež jsou k dispozici zde: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/gdpr-guidelines-recommendations-best-practices_cs

Daně: Rada se dohodla na odkladu některých pravidel

Rada se dne 24. června dohodla na odkladu lhůt pro zajištění souladu s pravidly pro přeshraniční podávání a výměnu informací a pro DPH v oblasti elektronického obchodování. Konkrétně Rada přijala změnu směrnice o správní spolupráci, která členskými státy umožňuje prodloužit až o 6 měsíců lhůty pro podávání a výměnu

těchto informací: automatické výměny informací o finančních účtech, jejichž oprávněné osoby jsou daňovými rezidenty v jiném členském státě a uspořádání představující přeshraniční daňové plánování, která se mají oznamovat. V závislosti na vývoji pandemie stanoví pozměněná směrnice rovněž možnost, aby Rada dobu odkladu za přísných podmínek jednou prodloužila, a to maximálně o další tři měsíce. Během těchto prodloužených lhůt nicméně budou muset být všechny příslušné informace oznámeny daňovým orgánům a stejně tak bude muset proběhnout výměna těchto informací mezi daňovými orgány.

Velvyslanci členských států při EU dále dosáhli předběžné dohody o odkladu uplatňování režimu DPH pro internetové společnosti o šest měsíců, tj. od 1. července 2021 namísto 1. ledna 2021. Rada by měla tento odklad formálně schválit bez další rozpravy, jakmile bude dokončena právně-jazyková revize znění.

Více informací je v českém jazyce k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/06/24/taxation-council-agrees-on-the-postponement-of-certain-tax-rules/>

Komise zahajuje hloubkové šetření týkající se financování povinnosti univerzální služby České pošty

Evropská komise dne 23. června zahájila hloubkové šetření s cílem posoudit, zda je náhrada, kterou Česko poskytlo České poště za plnění povinnosti univerzální poštovní služby v období 2018-2022, v souladu s pravidly EU pro státní podporu. V listopadu 2019 obdržela Komise dvě stížnosti od konkurentů České pošty, týkající se náhrady, kterou má pošta dostat od státu. Podle pravidel EU pro státní podporu, týkající se vyrovnávacích plateb za závazek veřejné služby, může být společností (za splnění požadovaných kritérií) poskytnuta náhrada za dodatečné náklady na poskytování veřejné služby. Díky tomu mohou členské státy udělit státní podporu na poskytování veřejných služeb. Konkrétně vyvstávají pochybnosti ohledně výpočtu čistých ušetřených nákladů na povinnost univerzální služby, přičemž Komise na základě předběžného řízení nemůže riziko nadměrné náhrady od státu vyloučit.

Více informací je v českém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1177

Orgány EU pro ochranu údajů: nové technologie a ochrana údajů musí jít ruku v ruce

Agentura EU pro základní práva (FRA) a Evropský inspektor ochrany osobních údajů dne 22. června obnovili dohodu o spolupráci za účelem posílit ochranu osobních údajů napříč EU. Ředitel agentury FRA Michael O'Flaherty vyzval k zavedení jasných požadavků na aplikace pro sledování kontaktů osob, jež byly pozitivně testovány na COVID-19, které musí být zřejmé poskytovatelům i uživatelům těchto aplikací. Mezi požadavky figuruje např. jasný právní základ, dobrovolnost užívání aplikací a

odůvodněnost sběru dat a jejich uchovávání. Nové údaje od agentury FRA ukazují, že přibližně 41 % lidí nechce sdílet svá osobní data se soukromými společnostmi a 55 % se obává zneužití jejich dat. Se vstupem obecného nařízení o ochraně osobních údajů v platnost v roce 2018, vydala Agentura EU pro základní práva, evropský inspektor ochrany osobních údajů a Rada Evropy příručku, týkající se ochrany osobních údajů v Evropě.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2020/eu-rights-and-data-protection-bodies-new-technology-and-data-protection-have-go-hand-hand>

Kodex chování EU pro boj proti nezákonným nenávisným projevům online

Dne 22. června 2020 zveřejnila Evropská komise výsledky pátého hodnocení Kodexu chování pro boj proti nezákonným nezávislým projevům online z roku 2016. Kodex chování je založen na úzké spolupráci mezi Evropskou komisí, platformami IT, organizacemi občanské společnosti a vnitrostátními orgány. Všechny zúčastněné strany se pravidelně scházejí pod záštitou skupiny na vysoké úrovni pro boj proti rasismu a xenofobii, aby debatovaly o nových úkolech a dosažených výsledcích. Výsledky pátého hodnocení jsou veskrze pozitivní, neboť IT společnosti jsou schopny do 24 hodin zanalyzovat 90 % označeného obsahu (v roce 2016 se jednalo pouze o 40 %) a odstraní průměrně 71 % obsahu, který je vyhodnocen jako nezákonné nenávislé projevy (v roce 2016 to bylo pouze 28 % takového obsahu). Platformy však musí dále pracovat na transparentnosti a zpětné vazbě pro uživatele. Musí rovněž zajistit, aby byl označený obsah v průběhu času soustavně hodnocen, neboť oddělená a srovnatelná hodnocení provedená v různých časových obdobích vykazují rozdílné výsledky.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1134

Komise přijala bílou knihu týkající se zahraničních subvencí na jednotném trhu

Evropská komise přijala dne 17. června bílou knihu, v níž se zabývá rušivými účinky zahraničních subvencí na jednotném trhu. Komise nyní žádá všechny zúčastněné strany, aby se k možnostem uvedeným v bílé knize vyjádřily prostřednictvím veřejné konzultace, která bude probíhat do 23. září 2020. Subvence poskytované členskými státy vždy podléhaly pravidlům EU pro státní podporu, aby se zabránilo narušení trhu. Subvence poskytované společností EU vládami nečlenských států mají na hospodářskou soutěž na jednotném trhu rostoucí negativní dopad, nicméně nepodléhají kontrole státní podpory ze strany EU. Navíc stávající pravidla na ochranu obchodu se vztahují pouze na vývoz zboží ze třetích zemí, nedostatky v regulačním rámci se objevují například v případech, kdy mají zahraniční subvence podobu

finančních toků usnadňujících akvizice společností z EU, kdy přímo podporují působení společností v EU nebo kdy usnadňují podávání nabídek ve veřejném zadávacím řízení. V bílé knize proto Komise navrhuje řešení a požaduje nové nástroje k odstranění těchto nedostatků – tzv. moduly, které se mohou vzájemně kombinovat.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1070

Evropská komise zahajuje velký přezkum obchodní politiky

16. června 2020 byl Evropskou komisí zahájen velký přezkum obchodní politiky EU včetně veřejné konzultace, jež má za cíl získat podněty od Evropského parlamentu, členských států, zainteresovaných subjektů a občanské společnosti. Cílem Komise je dosáhnout konsenzu ohledně nového střednědobého nasměrování obchodní politiky EU, jež reaguje na řadu nových globálních výzev a zohledňuje poznatky získané o průběhu krize způsobené koronavirem. Koncem tohoto roku pak bude zveřejněno sdělení, které bude založené na výsledcích této konzultace. Konzultace se týká všech relevantních otázek obchodní politiky EU, přičemž zvláštní pozornost bude věnována tématům jako budování odolné a udržitelné ekonomiky EU po odeznění pandemie koronaviru; reforma Světové obchodní organizace; vytváření celosvětových obchodních příležitostí zejména pro malé a střední podniky; maximalizace přínosu obchodní politiky pro řešení klíčových globálních výzev, jako je změna klimatu, udržitelný rozvoj nebo digitální transformace; posílení obchodních a investičních vztahů s klíčovými obchodními partnery a zlepšení rovných podmínek a ochrana podniků a občanů EU.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1058

Povinný Rejstřík transparentnosti: politická schůze s cílem znovu zahájit jednání

Dne 16. června 2020 se poprvé od května 2019 uskutečnilo jednání místopředsedkyně Evropské komise pro hodnoty a transparentnost Věry Jourové spolu s vyjednavací Evropského parlamentu a Rady ohledně nové interinstitucionální dohody o Rejstříku transparentnosti pro zástupce zájmových stran týkající se Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise z 28. září 2016. Cílem návrhu je posílit rámec pro transparentní a etické interakce mezi zástupci zájmových skupin a třemi orgány, které se nového systému účastní. Všechny tři tyto orgány se shodly na tom, že chtějí dosáhnout dohody o povinném Rejstříku transparentnosti co nejdříve. Zároveň uznávají výhody „troj institucionálního“ rejstříku.

Více informací v anglickém jazyce k dispozici zde:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1106

Lidská práva a demokracie ve světě: Rada Schválila výroční zprávu EU za rok 2019

Dne 15. července přijala Rada výroční zprávu EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2019. Zpráva představuje závěrečnou fázi provádění akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii a je dokladem odhodlání EU k ochraně, podpoře a k prosazování lidských práv a základních svobod. Vzhledem k tomu, že problémy stále přibývají, dne 9. prosince 2019 se Rada pro zahraniční věci dohodla na tom, že je třeba se zabývat případným zavedením globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv s cílem řešit v celosvětovém měřítku případy závažného porušování lidských práv ze strany státních i nestátních subjektů. EU nadále zastává vedoucí úlohu v prosazování a ochrany lidských práv na mnohostranné úrovni a pokračuje v podpoře lidských práv, demokracie, právního státu a genderové rovnosti na všech příslušných fórech, včetně Rady OSN pro lidská práva a Třetího výboru Valného shromáždění OSN. Podporuje rovněž činnost Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Rady Evropy, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, specializovaných agentur OSN a dalších organizací v rámci systému OSN, jako je Mezinárodní organizace práce. Zpráva je rozdělena do několika tematických celků: hodnotí činnost zástupce EU pro lidská práva a činnost EU v této oblasti obecně; dále se zaměřuje na demokratickou správu věcí veřejných; příznivé prostředí pro občanskou společnost; obránce lidských práv; svobodu projevu a svobodu sdělovacích prostředků; svobodu náboženského vyznání; mučení a jiné nelidské zacházení; trest smrti; rovnost a boj s diskriminací; hospodářská, sociální a kulturní práva; podnikání a lidská práva; přístup EU k řešení lidskoprávních konfliktů; a nástroje EU v této oblasti.

Výroční zpráva je k dispozici v českém jazyce zde:
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8580-2020-INIT/cs/pdf>

Prohlášení EU a Spojeného království

Dne 15. června 2020 proběhlo prostřednictvím videokonference jednání premiéra Borise Johnsona s předsedou Evropské rady Charlesem Michelem, předsedkyní Evropské komise Ursulou von der Leyenovou a předsedou Evropského parlamentu Davidem Sassolim za účelem zhodnocení situace a dosáhnutí konsensu o tom, jak bude probíhat jednání o budoucích vztazích. Diskuse pod vedením hlavních vyjednávačů Davida Frosta a Michela Barniera umožnila zúčastněným stranám objasnit a pochopit vzájemné pozice. Zúčastnění se také shodli na novém a dynamičtějším postupu jejich vyjednávání, podpořili plány zintenzivnit v červenci rozhovory a vytvořit nejprůhodnější podmínky pro uzavření a ratifikaci dohody o vystoupení do konce roku 2020.

Více informací v českém jazyce je k nalezení zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/statement_20_1067

Konvergenční zpráva hodnotí pokrok členských států v přípravách na vstup do eurozóny

Dne 10. června vydala Komise konvergenční zprávu, ve které hodnotí pokroky členských států mimo eurozónu, které mají právní povinnost euro přijmout, v jejich přípravách na přijetí eura. Jedná se o Českou republiku, Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. Při rozhodování o způsobilosti členských států pro vstup do eurozóny vychází Rada EU z konvergenční zprávy Evropské komise a ECB, které jsou vydávány každé dva roky, popřípadě na zvláštní žádost členského státu. Zpráva vychází z konvergenčních kritérií, označovaných též jako „maastrichtská kritéria“, která zakotvuje čl. 140 odst. 1 SFEU. Mezi tato konvergenční kritéria patří stabilita cen, zdravé veřejné finance, stabilita směnného kurzu a konvergence dlouhodobých úrokových sazeb. Posuzována je i slučitelnost vnitrostátního právního řádu s pravidly hospodářské a měnové unie. Pro Českou republiku plynou ze zprávy následující závěry: Česká republika plní kritérium týkající se veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Nesplňuje ale kritérium cenové stability a směnného kurzu. Většina historických údajů, z nichž zpráva na základě metodiky striktně stanovené ve Smlouvě vychází, se týká období před vypuknutím krize, tedy pandemie koronaviru nemá na výsledky zprávy žádný vliv.

Více informací v českém jazyce je k nalezení zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1011

Utváření digitální budoucnosti Evropy – Rada přijala závěry

Dne 9. června 2020 přijala Rada závěry o utváření digitální budoucnosti Evropy, které se zabývají širokou škálou otázek souvisejících s prováděním digitální strategie EU. Závěry pojednávají o oblastech od připojení digitálních hodnotových řetězců a elektronického zdravotnictví, až po ekonomiku založenou na datech, umělou inteligenci a digitální platformy. Text rovněž zdůrazňuje dopad digitální transformace na boj proti pandemii a její zásadní úlohu při oživení po krizi způsobené COVID-19, ve které se zdůraznil význam digitalizace ve všech oblastech hospodářské společnosti v EU.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/06/09/shaping-europe-s-digital-future-council-adopts-conclusions/>

Odpověď CCBE na veřejnou konzultaci Komise ohledně bílé knihy o umělé inteligenci

Rada evropských advokátních komor (CCBE) dne 5. června zveřejnila svou odpověď na veřejnou konzultaci Evropské komise k bílé knize o umělé inteligenci. Rada se neomezila pouze na reakci na přiložený obecný dotazník, nýbrž vypracovala rovněž zvláštní odpověď zabývající se otázkami, jež jsou relevantní pro advokátní profesi. Dokument navazuje na předchozí analýzu CCBE na toto téma „Úvahy CCBE o právních aspektech umělé inteligence“ z března letošního roku. S ohledem na to, že konzultace necílí na jednotlivé sektory, CCBE se v reakci zaměřuje zejména na aspekty související s principy právního státu, výkonu spravedlnosti a základních práv. Co se týče ekosystému excelence, CCBE zdůrazňuje, že unijní prostředky by měly být vyhrazeny na sektorální vzdělávání, včetně advokátů, ohledně používání nových technologií za současného respektování etických principů a ochrany údajů. Nutná je spolupráce soukromého a veřejného sektoru pro zajištění jednotných etických standardů při tvorbě systémů umělé inteligence. Advokátům by měl být rovněž umožněn přístup k testování inovativních nástrojů a jejich případného zavedení do každodenní praxe. V rámci ekosystému důvěry, CCBE zdůrazňuje možná rizika ohrožení lidských práv použitím systémů umělé inteligence, z nichž plyne potřeba důkladné analýzy právního rámce. CCBE namísto přístupu založeném na posuzování rizik navrhuje více cílený přístup, na základě právních požadavků jednotlivých sektorů a relevantních okolností. Zmiňuje rovněž vysoké riziko spojené s užíváním systémů umělé inteligence soudy v trestních řízeních a potřebu trvat na právu na lidského soudce ve všech fázích řízení. Co se týče bezpečnosti a odpovědnosti systémů umělé inteligence, CCBE zastává názor, že v této oblasti bude potřeba přizpůsobit stávající právní rámec, a to z důvodu zásadních rozdílů mezi tradičními výrobky a umělou inteligencí, zejména co se týče pojmu výrobek, vada výrobku a odpovědnost za vady. CCBE se kloní ke speciálnímu odpovědnostnímu nástroji pro umělou inteligenci, a nikoliv pouze novelizaci stávající směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky.

Kompletní text odpovědi je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/IT_LAW/ITL_Position_papers/EN_ITL_20200605_CCBE-Response-to-the-consultation-regarding-the-European-Commission-s-White-Paper-on-AI.pdf

Komise zahajuje konzultaci k balíčku o digitálních službách

Dne 2. června 2020 Komise zahájila veřejnou konzultaci k Aktu o digitálních službách. Konzultace bude probíhat do 8. září a zahrnuje témata, jako jsou bezpečnost na internetu, svoboda projevu, spravedlnost a rovné podmínky v digitální ekonomice. Cílem konzultace je shromáždit od občanů, podniků, online platform, akademické obce, občanské společnosti a všech zúčastněných stran názory, poznatky a údaje, které by pomohly zformulovat budoucí pravidla pro digitální služby. Dosavadní úprava právního rámce pro digitální služby zůstala bez novelizace celých 20 let od dob jejího přijetí. Přijatá směrnice harmonizovala základní zásady umožňující přeshraniční poskytování služeb a byla základem právní úpravy digitálních služeb v EU. V roce 2017 Komise online platformám a členským státům adresovala prostřednictvím sdělení a v roce 2018 prostřednictvím doporučení obecné pokyny pro boj proti nezákonnému obsahu online. Díky této úpravě mohly evropské digitální služby růst, ovšem nereflexuje aktuální potřeby. Evropa proto volá po modernizaci právního rámce, který by zaručil ochranu občanů online a všem evropským podnikům by poskytl rovné podmínky pro inovace, růst a globální konkurenceschopnost. Konzultace se zaměřuje na dva soubory opatření. První soubor pravidel by se týkal základních zásad směrnice o elektronickém obchodu - zejména svobody poskytovat digitální služby na celém jednotném trhu EU v souladu s pravidly místa usazení, a dále širokého omezení odpovědnosti za obsah vytvořený uživateli. Druhé opatření se má týkat problematiky rovných podmínek na evropských digitálních trzích, na nichž v současné době několik velkých platform jedná jako strážce vstupu (tzv. gatekeeper). Tedy stanovit, jaká pravidla by mohla vyřešit nerovnováhu na trhu.

Více informací v českém jazyce je k nalezení zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_962

Přijetím nařízení o vztazích mezi internetovými platformami a podniky, které má vstoupit v platnost v červenci tohoto roku, se stanoví horizontální základy pro spravedlivé a předvídatelné podnikatelské prostředí pro malé podniky a obchodníky na online platformách.

Text nařízení je k dispozici v českém jazyce zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1150&from=CS>

Souběžně s tím byla dnes zahájena druhá konzultace o možném novém nástroji v oblasti hospodářské soutěže.

Více informací o této iniciativě je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_977

Judikatura SDEU

SDEU: Rozsudek ve věci C-36/20 PPU v. Ministerio Fiscal, zde dne 25. června 2020

Soudní orgány, které mají rozhodnout o zajištění neoprávněně pobývajících státního příslušníka třetí země, mohou přijmout žádost o mezinárodní ochranu a musí dotčenou osobu informovat o konkrétních způsobech podání takové žádosti. Osoba, která projevila vůli požádat o mezinárodní ochranu u orgánů příslušných k přijetí této žádosti, nemůže být zajištěna z důvodu, že humanitární přijímací středisko nemá dostatečnou kapacitu.

Žádost o předběžnou otázku byla předložena Soudnímu dvoru vyšetřujícím soudem Bartolomé de Tirajana, Španělsko, v rámci řízení, týkajícího se zajištění VL a žádost o mezinárodní ochranu, kterou VL v této souvislosti podal. VL byl dne 12. prosince 2019 spolu s dalšími 44 osobami zadržen službou Salvamenot Marítimo u Španělského pobřeží, následně byl předán místní cizinecké pohraniční brigádě a dne 13. prosince 2019 vydal správní orgán rozhodnutí o jejich vyhoštění a podal k vyšetřujícímu soudu návrh na umístění v detenčním zařízení. VL poté, co jej uvedený soud informoval o jeho právech, oznámil svůj úmysl požádat o mezinárodní ochranu. Vzhledem k nedostatečné kapacitě humanitárního přijímacího střediska nařídil tentýž soud umístění VL do detenčního zařízení pro cizince, ve kterém měla být jeho žádost o mezinárodní ochranu vyřízena. VL poté podal k uvedenému soudu žalobu proti rozhodnutí o jeho zajištění z důvodu, že je neslučitelné s procedurální směrnici, jakož i se směrnicí 2013/332 o přijímání. Předběžná otázka se týkala toho, zda tento soud spadá pod pojem „jiné orgány“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 druhého pododstavce procedurální směrnice, a tudíž zda může přijímat žádosti o mezinárodní ochranu a rovněž zákonnosti zajištění VL.

Soudní dvůr nejprve upřesnil, že doslovný výklad výrazu „jiné orgány, u nichž je pravděpodobné, že budou žádosti o mezinárodní ochranu dostávat“, ve smyslu tohoto ustanovení, svědčí o vůli unijního normotvůrce zavést široké pojetí orgánů, které je mohou dostávat, ačkoli nejsou k registraci takových žádostí příslušné. Tento výraz se tedy může vztahovat jak na správní, tak na soudní orgány. Jedním z cílů sledovaných procedurální směrnici je totiž zaručit účinný, tj. co nejsnadnější přístup k řízení o udělení mezinárodní ochrany. Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že vyšetřující soudce, který má rozhodnout o zajištění neoprávněně pobývajících státního příslušníka třetí země za účelem jeho navrácení, patří mezi „jiné orgány“.

Zadruhé se Soudní dvůr zabýval povinnostmi, které má takový vyšetřující soudce jakožto „jiný orgán“. Konstatoval, že z čl. 6 odst. 1 druhého a třetího pododstavce procedurální směrnice vyplývá, že tento soudce je povinen poskytnout žadatelům o mezinárodní ochranu informace o konkrétních způsobech podání takové žádosti, tedy informovat státního příslušníka třetí země o jeho právu požádat o mezinárodní ochranu. Pokud státní příslušník projevili před vyšetřujícím soudcem vůli takovou žádost učinit, musí tento soudce rovněž postoupit věc příslušnému orgánu k registraci žádosti, aby mohly být tomuto státnímu příslušníkovi poskytnuty materiální podmínky přijetí a zdravotní péče podle článku 17 směrnice o přijímání.

Zatřetí Soudní dvůr zkoumal slučitelnost zajištění VL s procedurální směrníci a směrníci o přijímání. Nejprve uvedl, že z těchto směrnic vyplývá, že pojem „žadatel o mezinárodní ochranu“ je třeba chápat široce, takže státní příslušník třetí země získává toto postavení od okamžiku, kdy učiní žádost o mezinárodní ochranu. Soudní dvůr kromě toho zdůraznil, že „učinění“ takové žádosti nevyžaduje žádné správní formality. Skutečnost, že takový státní příslušník projevil vůli požádat o mezinárodní ochranu před „jiným orgánem“, jako je vyšetřující soudce, tudíž postačuje k tomu, aby mu bylo přiznáno postavení žadatele o mezinárodní ochranu.

Kompletní rozsudek je k dispozici českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=75C83F0C0C027BAE E95AE7A44B5A8882?text=&docid=227722&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=7781947>

SDEU: Rozsudek ve věci C-754/18 Ryanair Designated Activity Company v. Országos Rendőr-főkapitányság, ze dne 18. června 2020

Rodinný příslušník občana Unie, který nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale který je držitelem karty trvalého pobytu, je osvobozen od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států. Tato karta sama o sobě osvědčuje, že její držitel má postavení rodinného příslušníka.

Dne 9. října 2017 provedla policie na letišti Ference Liszta v Budapešti (Maďarsko) kontrolu cestujících, kteří přicestovali letem společnosti Ryanair z Londýna (Spojené království). Při této příležitosti bylo zjištěno, že jeden cestující ukrajinské státní příslušnosti s nebiometrickým cestovním pasem, platnou kartou trvalého pobytu, vydanou Spojeným královstvím v souladu se směrníci o právech na volný pohyb a pobyt občanů Unie a jejich rodinných příslušníků, neměl vízum. Policie, která měla za to, že vzhledem k tomu, že tento cestující nemá vízum, nemá všechny cestovní doklady požadované proto, aby mohl vstoupit na maďarské území, zabránila mu v tom a vyzvala společnost Ryanair, aby jej dopravila do Londýna. Mimoto se domnívala, že společnost Ryanair nepřijala jakožto dopravce opatření nezbytná k tomu, aby se ujistila, že dotčený cestující má požadované cestovní doklady, a z tohoto důvodu uložila této společnosti pokutu ve výši 3 000 eur.

Společnost Ryanair zpochybňuje před Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (správní a pracovní soud v Budapešti, Maďarsko) legalitu správního rozhodnutí, kterým jí byla uložena pokuta.

V tomto kontextu se Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság zejména táže Soudního dvora, zda držitelé karty trvalého pobytu jsou na základě směrnice osvobozeni od povinnosti získat vízum a zda se nárok na toto osvobození od vízové povinnosti vztahuje na státní příslušníky třetích států, pokud jim takovou pobytovou kartu vydal členský stát, který podobně jako Spojené království nebyl součástí schengenského prostoru v době rozhodné z hlediska skutkového základu sporu.

Soudní dvůr konstatoval, že i když ustanovení směrnice týkající se osvobození od vízové povinnosti výslovně přiznává toto osvobození jen držitelům pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie, tato okolnost nemůže sama o sobě prokázat vůli unijního normotvůrce vyloučit z nároku na toto osvobození rodinné příslušníky občana Unie, kteří jsou držiteli karty trvalého pobytu. Soudní dvůr v tomto ohledu zdůrazňuje, že karta trvalého pobytu může být vydána jen osobám, které již získaly pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie a s občanem Unie v hostitelském členském státě nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let, přičemž během této doby jsou osvobozeni od vízové povinnosti, což je spojeno s držením takové karty.

Soudní dvůr má tudíž za to, že rodinný příslušník občana Unie, který nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale který je držitelem karty trvalého pobytu, je osvobozen od povinnosti získat vízum ke vstupu na území členských států. Soudní dvůr dále uvádí, že ustanovení použitelná na schengenský prostor výslovně stanovují, že neovlivňují svobodu pohybu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků. Soudní dvůr v tomto ohledu konstatuje, že směrnice se bez rozdílu použije na všechny členské státy, ať jsou již součástí schengenského prostoru, či nikoli, a že její ustanovení týkající se osvobození od vízové povinnosti nijak konkrétně neodkazuje na tento prostor.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=226487&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=194158>

SDEU: Rozsudek ve věci C-581/18 RB v. TÜV Rheinland LGA Products GmbH a Allianz IARD S. A., ze dne 11. června 2020

Obecného zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti se nelze dovolávat pro účely napadení ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi výrobcem zdravotnických prostředků a pojišťovnou, které stanoví zeměpisné omezení pojistného krytí občanskoprávní odpovědnosti.

Německá státní příslušnice s bydlištěm v Německu si v roce 2006 nechala v tomto členském státě vložit prsní implantáty vyráběné společností Poly Implant Prothèses SA (dále jen „PIP“) se sídlem ve Francii. Tato společnost od roku 1997 pověřovala společnost TÜV Rheinland v souladu se směrnicí 93/42 o zdravotnických prostředcích tím, aby posuzovala systém jakosti zavedený pro návrh, výrobu a konečnou kontrolu prsních implantátů, jež společnost PIP vyráběla. Po provedení řady inspekčních prohlídek u společnosti PIP schválila společnost TÜV Rheinland systém jakosti a obnovila certifikace ES, jež zaručují soulad těchto implantátů s požadavky uvedené směrnice. Kromě toho společnost PIP uzavřela s pojišťovnou AGF IARD SA, jejíž právní nástupkyní je pojišťovna Allianz IARD SA (dále jen „Allianz“), pojistnou smlouvu pokrývající její občanskoprávní odpovědnost za škodu způsobenou výrobou těchto implantátů. Tato smlouva obsahovala ujednání, kterým byl zeměpisný rozsah pojistného krytí omezen na škody vzniklé v metropolitní Francii nebo ve francouzských zámořských departementech a územích.

V roce 2010 Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé (Francouzská agentura pro zdravotní nezávadnost zdravotnických výrobků)

konstatovala, že prsní implantáty vyráběné společností PIP jsou plněny nepovoleným průmyslovým silikonem. Společnost PIP prošla v roce 2011 likvidací. Kromě toho Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (Spolkový institut pro léčivé přípravky a zdravotnické prostředky, Německo) v roce 2012 doporučil dotyčným pacientkám preventivní vyjmutí implantátů vyráběných společností PIP z důvodu nebezpečí předčasné ruptury těchto implantátů a zánětlivosti použitého silikonu.

Dotčená pacientka podala k příslušnému německému soudu žalobu na náhradu škody směřující společně a nerozdílně proti lékaři, který jí vložil vadné prsní implantáty, a proti společnostem TÜV Rheinland a Allianz. Mimo jiné tvrdila, že je na základě francouzského práva oprávněna uplatnit svůj nárok přímo vůči pojišťovně Allianz, přestože pojistná smlouva obsahuje ujednání omezující pojistné krytí na škody vzniklé ve Francii, jelikož je toto ujednání v rozporu s unijním právem. Vzhledem k tomu, že její žaloba v prvním stupni byla zamítnuta, podala odvolání vrchnímu zemskému soudu ve Frankfurtu nad Mohanem, jenž položil Soudnímu dvoru v této souvislosti několik předběžných otázek.

Soudní dvůr nejprve zkoumal, zda je čl. 18 první pododstavec SFEU použitelný na projednávanou věc. V této souvislosti připomněl, že podle ustálené judikatury je použití tohoto ustanovení podmíněno splněním dvou kumulativních podmínek: zaprvé musí situace, která vedla k dovolávané diskriminaci, spadat do působnosti unijního práva a zadruhé nesmí být na takovou situaci použitelné žádné zvláštní pravidlo stanovené Smlouvami, které by zakazovalo diskriminaci na základě státní příslušnosti. Soudní dvůr dospěl k závěru, že za současného stavu unijního práva není pojištění občanskoprávní odpovědnosti výrobců zdravotnických prostředků za škody související s těmito zdravotnickými prostředky tímto právem upraveno.

Na druhém místě Soudní dvůr ověřoval, zda dotčená situace nespadá do působnosti některé základní svobody upravené SFEU z důvodu existence konkrétní spojitosti mezi touto situací a takovou svobodou, s tím, že by tato spojitost umožnila, aby uvedená situace spadala do oblasti použití Smluv ve smyslu čl. 18 prvního pododstavce SFEU. Dospěl k závěru, že tato situace nespadá do působnosti unijního práva ve smyslu čl. 18 prvního pododstavce SFEU.

Kompletní rozsudek je k dispozici zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-581/18>

ESLP: Rozsudek ve věci Cimperšek proti Slovinsku (stížnost č. 58512/16), ze dne 30. června 2020

ESLP rozhodl, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a porušení článku 10 Evropské úmluvy o lidských právech.

Případ se týkal zamítnutí žádosti o zápis na seznam soudních znalců, z důvodu nedostatku personálních kvalit stěžovatele, vyplývajících z obsahu zveřejňovaného na jeho blogu a kritiky činnosti Ministerstva spravedlnosti. Stěžovatel v září 2014 podal žalobu ke správnímu soudu, v níž rozporoval rozhodnutí ministra spravedlnosti s tím,

že ministr porušil své pravomoci a jeho právo na svobodu projevu, přičemž obsah blogu jej dle jeho názoru nediskvalifikuje pro výkon pozice soudního znalce. Správní soud rozhodl v dubnu 2015 o zamítnutí stěžovatelovy žaloby s tím, že ministr správně posoudil faktický stav, zejména co se osobních kvalit stěžovatele týče a použil relevantní ustanovení právního řádu. Soud rovněž nenařídil ve věci jednání s tím, že nová fakta a důkazy nejsou pro rozhodnutí případu relevantní. Nejvyšší soud jako odvolací soud rovněž odmítl stěžovatelovo odvolání, na což stěžovatel reagoval podáním ústavní stížnosti. Ústavní soud stížnost odmítl pro nedostatek relevantního právního zájmu.

ESLP rozhodl ve prospěch stěžovatele o tom, že došlo k porušení čl. 6 Úmluvy (spravedlivý proces), a to z důvodu nedostatečného odůvodnění rozhodnutí správního soudu a absenci soudního jednání. Soud rovněž rozhodl o porušení čl. 10 Úmluvy (svoboda projevu). Přestože soud připouští, že chování kandidáta pro zápis do seznamu soudních znalců může vyvolat důvodné pochybnosti o jeho vhodnosti pro danou funkci. Rozhodnutí ministra a správního soudu nicméně neobsahovaly výčet těchto pochybností ani jejich odůvodnění. Ministr ani správní soud tak neposoudili, zda bylo stěžovatelovo chování nepřiměřené pro výkon funkce znalce. Z tohoto důvodu ESLP nemůže posoudit přiměřenost jednání stěžovatele, nicméně z okolností případu je zřejmé, že zásah do stěžovatelovy svobody projevu nebyl v demokratické společnosti nezbytný.

Celé znění rozsudku je k dispozici zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22CIMPER%20v%20SLOVENIA%22%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-203307%22%5D%7D>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK